

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.II.10.015/2011/4.szám

A Kúria a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete (ügyintéző dr. Bónis Ferenc ügyvéd) által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek a dr. ... rendőrőrnagy jogtanácsos által képviselt Vas Megyei Rendőr-főkapitányság alperes ellen szolgálati idő kedvezményes számítása iránt a Szombathelyi Munkaügyi Bíróságon 1.M.100/2009. szám alatt megindított és a Vas Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 8.Mf.20.339/2010/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I. és II. rendű felperesek részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Vas Megyei Bíróság 8.Mf.20.339/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. és II. rendű felperest, hogy tizenöt napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 10.000-10.000 (tízezer-tízezer) forint + 2700 (kettőezer-hétszáz) forint Áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

Szolgálati panaszának elutasítását követően az I. rendű felperes keresetében a bíróságtól 1997. november 1-jétől 2004. szeptember 30-áig és 2004. december 1-jétől 2005. december 31-éig, a II. rendű felperes 1997. november 1-jétől 2005. december 31-éig a szolgálati viszonyban töltött ideje 1,2-szeresen történő kedvezményes számítására való jogosultságának megállapítását kérte.

A Szombathelyi Munkaügyi Bíróság 1.M.100/2009/27. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy a keresetben megjelölt időszak figyelembevételével 1,2-szeres szorzó alkalmazásával állapítsa meg az I. és II. rendű felperes szolgálati idejét.

A megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes 1997. április 1-jétől 1998. március 31-éig a ... Osztály megbízott

főnyomozója, 1998. április 1-jétől december 14-éig főnyomozója, 2004. szeptember 31-éig a ... Osztály kiemelt főnyomozója, 2004. október 1-je és november 30-a között a BM ... főreferense, majd 2004. december 1-jétől 2008. szeptember 14-éig a ... Osztály kiemelt főnyomozója volt.

A II. rendű felperes 1997. május 1-jétől vezénylés folytán a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság ... Osztály szolgálati helyen nyomozói feladatokat látott el, majd 1998. december 15-étől 2007. december 30-áig, vagyis nyugdíjazásáig a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság ... Osztály állományában nyomozó volt.

Az alperes 1997. november 1-jétől mindkét felperesnek nyomozói pótlékot folyósított, 2006. január 1-jétől pedig a szolgálati idejük 1,2-szeres szorzóval való számítását rendelte el.

A munkaügyi bíróság ítélete indokolásában utalt ... tanú vallomására, aki 1997. április 1-jétől a ... Osztály osztályvezetője volt. A tanú vallomása szerint 1997-ben az osztály feladata kábítószerrel, úgynevezett védelmi zsarolással összefüggő felderítés, valamint kiemelkedő bűncselekmények felgöngyölítése volt. 1998. decemberétől a kiemelt gazdasági bűncselekmények, ezen belül a korrupciós bűncselekmények felderítése is az osztályhoz tartozott, amelyekkel összefüggésben lényeges feladatukat képezte a titkos információk gyűjtése, ami fokozott igénybevételt és pszichikai megterhelést jelentett. Ezt ... pszichológus és ... tanú is alátámasztotta.

A munkaügyi bíróság értékelte a bizonyítékok körében az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet szakvéleményét, amely szerint a feladat titkos jellege, majd az akciók sikere érdekében a felperesek részéről az elkövetői körhöz való alkalmazkodás fokozott pszichés megterheléssel járt.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 329. § (1) bekezdés c) pontja, a Hszt. 85. §-ának (2) bekezdése, valamint a Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII.31.) Korm. rendelet (R.) 22., 23., 25. §-ai, és az 1. számú mellékletének 5. pontja alapján a munkaügyi bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felperesek esetében a szolgálati idő 1,2-szeresen történő kedvezményes számításához szükséges jogszabályi feltételek fennálltak, mivel a peresített időszakban fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásban teljesítettek szolgálatot.

A munkaügyi bíróság jogi álláspontja szerint a Hszt. 85. § (2) bekezdésében foglaltakból következően az ilyen tevékenységre fordítható napi szolgálatteljesítési idő - függetlenül a tényleges szolgálatteljesítési időtől - nem haladhatja meg a napi 6 órát, és

az R. 25.§ (1) és 23. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásánál a 6 óra 50 %-át kell figyelembe venni. A felperesek esetében pedig az egészségkárosító kockázatok (stressz miatti pszichikai ártalmak) között eltöltött idő a 6 óra 50 %-át meghaladta.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Vas Megyei Bíróság a 8.Mf.20-339/2010/4. számú ítéletében a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság ítélete indokolásában utalt arra, hogy a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezés a 2006. január 1-jén hatályba lépett módosítást megelőzően a szolgálati idő 1,2-szeres kedvezményes számítását a módosításhoz képest szigorúbb feltételekhez kötötte, és a perben e feltételek fennállását a hatályos jogszabályok szerint kellett vizsgálni.

A másodfokú bíróság nem értett a munkaügyi bíróságnak a Hszt. 85. § (2) bekezdéséhez fűzött érvelésével és annak a perben való alkalmazhatóságával, ezért az elsőfokú ítélet indokolási részéből az erre vonatkozó indokolást (1.M.100/2009/27. sz. ítélet 8. oldal utolsó bekezdése és 9. oldal 1. bekezdése) mellőzte. A másodfokú bíróság idézte az R. 23. § (1) bekezdését, valamint a 25. §-át, amelyek egybevetéséből következően a szolgálati idő 1,2-szeres kedvezményes számításának feltétele, hogy az egészségkárosító kockázatok között töltött szolgálatteljesítési idő elérje a napi szolgálatteljesítési idő több mint 50 %-át.

A másodfokú bíróság a bizonyítást kiegészítette és tanúként hallgatta meg ... rendőrorvos ezredest, az ORFK vezető főorvosát. Nevezett vallomását a per egyéb adataival összevetve tényként állapította meg, hogy a felperesek munkaköri feladataik során végeztek fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó tevékenységet, azonban nem bizonyították, hogy az a szolgálatteljesítési idejük 50 %-át meghaladta volna. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a munkaköri leírás ennek bizonyítására önmagában nem alkalmas, a szakértői vélemény és annak kiegészítése általános jellegű, nem tartalmazza a felperesek szolgálatteljesítésének teljes spektrumát, és teljes bizonyossággal a tanúvallomásokból sem lehetett olyan következtetést levonni, hogy a felperesek a szolgálatteljesítési idejük több mint 50 %-ában végeztek a jogszabályok által megkívánt tevékenységet. A másodfokú bíróság nem osztotta azt az álláspontot, hogy az adminisztratív tevékenység is fokozott igénybevétellel és veszéllyel járt, ezért az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította.

Az I. és II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és - tartalma szerint - a munkaügyi bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A felperesek arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú eljárás során munkaköri leírásukkal bizonyították, hogy fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó tevékenységet végeztek, amelynek ellentételezéseként nyomozói pótlékot is kaptak. A végrehajtott feladatok, így a megfigyelések, akciók, elfogások, adatgyűjtések az átlagosnál nagyobb megterhelést és koncentrációt jelentettek számukra. Szolgálatukat az időjárás viszontagságait figyelmen kívül hagyva, sokszor a 8 órát meghaladó és 12 órát is elérő időtartam alatt látták el. Az elfogások során veszélyes bűnözőkkel kerültek közvetlen konfliktusba, akik a testi épségüket is veszélyeztették. Mindezt a meghallgatott tanúk és az OMSZI szakvéleménye is alátámasztotta. Ez utóbbi összegzése szerint a nyomozói, főnyomozói, kiemelt főnyomozói munkakörökben végzett titkos információgyűjtő tevékenység a munkavégzés jellege és körülményei miatt fokozott pszichés megterheléssel járt. A szakvélemény nem különítette el a titkos információgyűjtő tevékenységet az azzal kapcsolatos adminisztrációs tevékenységtől, mivel az az ügyiratok titkos kezelését jelenti, és ily módon a titkos információgyűjtés a munkavégzés egészére jellemző.

A másodfokú bíróság ... és ... tanúk vallomását a bizonyítékok köréből részben kirekesztette, és részben elégtelenként értékelte, holott mindketten akként vallottak, hogy a fizikai és pszichés igénybevétel a napi szolgálatteljesítési idő 50 %-át, sőt, a 70 %-át is meghaladta. Az elsőfokú bíróság a Pp. 170. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a felmerült szakkérdések tisztázására szakértőt vett igénybe, az adott szakkérdésben a másodfokú bíróság ellentétesen foglalt állást, és annak nem adta kellő indokát. Mindezzel álláspontjuk szerint megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében jogszabálysértés hiányában a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felpereseknek a költségeiben való marasztalását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A szolgálati viszony kedvezményes számításának jogalapját a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontjának - a felperesek által hivatkozott - utolsó fordulata szerint 2006. január 1-jét megelőzően, azaz a per tárgyát képező időszakban, a „fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban” történő szolgálatteljesítés, míg 2006. január 1-jét követően „a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtói feladat” ellátása teremtette meg. Következésképpen 2006. január 1-jét megelőzően a törvény a szolgálati idő 1,2-szeres számítását illetően jóval

súlyosabb feltételt szabott, ezért a perben azt kellett a bíróságoknak vizsgálnia, hogy a felperesek ténylegesen és kétséget kizáróan megfeleltek-e ennek a szigorú törvényi feltételnek.

Az R. 22. §-a értelmében a Hszt. alkalmazásában fokozottan veszélyesnek az a szolgálati beosztásnak minősült, amelynek ellátásával kapcsolatos szolgálati tevékenység - a hivatásos szolgálattal járó átlagos kockázaton túl - életveszéllyel is járhat, illetve egészségkárosító kockázatok között kerül végrehajtásra, vagy a védelem csak egyéni védőeszköz állandó vagy tartós használatával valósítható meg. E beosztások körét a Hszt. 342. § (1) bekezdés d) pontja alapján az R. 1. számú melléklete határozza meg. Az R. 25. § (1) bekezdése az 1. számú mellékletben meghatározott beosztásokban szolgálatot teljesítő szolgálati idejének 1,2-szeres számításához további feltételként írja elő, hogy az egészségkárosító kockázatok között töltött szolgálatteljesítési idő elérje az R. 23. § (1) bekezdésben meghatározott mértéket, azaz a napi szolgálatteljesítési idő több mint 50 %-át.

A másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásából azt az okfejtést, miszerint a napi szolgálatteljesítési idő 50 %-a mértékének meghatározásánál a Hszt. 85. §-ának (2) bekezdése figyelembe vehető lenne. E jogkérdésben a Kúria a másodfokú bíróság álláspontjával ért egyet.

A bizonyítás kiegészítése és a per egyéb adatai alapján a másodfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperesek beosztása járt bizonyos mértékű pszichés megterheléssel, az azonban a napi szolgálatteljesítési idejük 50 %-át nem érte el.

A felperesek a jogerős ítéletet felülvizsgálati kérelmükben e megállapítást érintően a bírói mérlegelés körében támadták, a felülvizsgálati eljárásban azonban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének nincs helye, a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző jogszabálysértést csak iratellenesség vagy a bizonyítékokból levont kirívóan okszerűtlen következtetés valósít meg (BH 2002.29.), ilyet azonban a Kúria nem tárt fel. Nem vitatható, hogy a felperesek által végzett adminisztratív tevékenység is a titkos információgyűjtés része, azonban ebből olyan következtetés levonása, hogy önmagában emiatt az ilyen tevékenység is fokozott pszichés megterheléssel járt, nem áll helyt. ... tanúvallomásában említett „sokkal komolyabb odafigyelés” az irodai adminisztratív tevékenység fokozott pszichikai megterhelést jelentő voltát nem támasztotta alá.

A felperesek munkaköri leírásából, a további tanúvallomásokból, valamint a szakértői véleményből is az a következtetés volt levonható, hogy egyes szolgálati feladatok teljesítése során

fennállt fokozott pszichés megterhelés, azonban olyan adat, amely ítéleti bizonyossággal alátámasztotta volna, hogy ennek mértéke elérte, sőt meghaladta a felperesek szolgálati idejének több mint 50 %-át, nem merült fel, ilyet a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesekre háruló bizonyítási teher ellenére nem bizonyítottak.

Az elsőfokú ítélet sem tartalmaz olyan ténymegállapítást, miszerint az egészségkárosító kockázatok között töltött szolgálatteljesítési idő a felperesek szolgálatteljesítési idejének több mint 50 %-át meghaladta volna.

A fenti indokolásra tekintettel a Kúria jogszabálysértés hiányában a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett. A a 73/2009.(XII.22.) IRM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint megillető munkavállalói költségkedvezményre figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján a felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Budapest, 2012. február 29.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

bírószági tisztviselő